

Z życia dialogu

Trzy dekady

Centrum Partnerstwa Społecznego
„Dialog” im. A. Bączkowskiego

Szanowni Państwo!

Już trzydzieści lat dzieli nas od chwili, gdy powołane zostało Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”, jako nowa i jedyna w swoim rodzaju jednostka organizacyjna, która miała ogniskować uczestników dialogu społecznego i stymulować jego rozwój w Polsce.

Zapobieganie konfliktom społecznym na drodze mediacji, delibracji, doradztwa eksperckiego, popularyzacja wiedzy o dialogu społecznym, konferencje naukowe i szkolenia, połączone na co dzień ze współpracą z administracją państwową i partnerami społecznymi, zarówno ze strony reprezentacji pracowników jak i pracodawców, współpraca z europejskimi ośrodkami wiedzy o dialogu społecznym – to, w zarysie, stało się w praktyce obszarem działania Centrum przez minione trzydziestolecie.

Jesteśmy coraz częściej gospodarzami spotkań „na szczycie”, gdzie rozstrzygają się najważniejsze sprawy krajowe. Dziś, każdy choć trochę interesujący się sprawami społecznymi wie, po co istnieje i czemu służy nasze Centrum.

Jesteśmy dziś bogatsi w wiedzę i wypracowane z mozółem standardy dialogu społecznego przez bezpośrednich uczestników dialogu, a więc partnerów społecznych oraz stronę rządową, przez lata pracy w ramach Trójstronnej Komisji, a później Rady Dialogu Społecznego.

Składam najszczerze podziękowanie tym, którzy ofiarnie i z wielkimi kompetencjami współtworzyli dialog społeczny w Polsce.

Dziękuję także pracownicom i pracownikom Centrum za ofiarną pracę i pełną gotowość, gdy sytuacja wymagała nagłych decyzji i obecności w dodatkowym czasie.

Najpiękniejszy nawet Jubileusz, to tylko z jednej strony radość i świętowanie, a z drugiej strony wielkie zobowiązanie do zachowywania i przestrzegania najwyższych standardów w ramach pracy Centrum.

Życzę Państwu wszelkiej pomysłowości w działalności zawodowej i społecznej, a także wszelakiego dobra w życiu osobistym.

*Iwona Zakrzewska
Dyrektor CPS „Dialog”*

Trzydzieści lat minęło...

Ponad trzydzieści lat temu, w wyniku strajków latem 1992 roku, strona rządowa zaproponowała związkom zawodowym i organizacjom pracodawców zawarcie paktów społecznych, w tym najważniejszego, „Paktu o przedsiębiorstwie państwowym w trakcie przekształcania”.

Wyrażono w nim wolę powstania Trójstronnej Komisji, będącej swego rodzaju forum, na którym miały być przygotowywane propozycje rozwiązań dla polityki społeczno-gospodarczej państwa. Rolą Komisji Trójstronnej miało być również wydawanie opinii i wniosków dotyczących polityki płac i zatrudnienia w sektorze publicznym, polityki świadczeń socjalnych, jak również monitorowanie procesów gospodarczych. Uchwałą Rady Ministrów nr 7/94 z dnia 15 lutego 1994 roku powołano Trójstronną Komisję.

W jej skład mieli wejść przedstawiciele naczelnych organów administracji państwowej, związki zawodowe i organizacje pracodawców.

W tym samym roku, w grudniu zaczęła się historia Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”. Miejsce dla spotkań i negocjacji powstało z inicjatywy Andrzeja Bączkowskiego, ówczesnego wiceministra pracy i polityki społecznej. Na status i działalność samej Trójstronnej Komisji powinno się spoglądać, mając na uwadze jej dwa okresy: pierwszy, w latach 1994–2001 i drugi, od 2001 roku do dnia dzisiejszego. Pierwszy okres działalności Trójstronnej Komisji regulowany był poprzez wspomnianą Uchwałę Rady Ministrów z 1994 roku, drugi natomiast regulowała Ustawa Sejmu RP z lipca 2001 roku, ustanawiająca Trójstronną Komisję ds. Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkie komisje dialogu społecznego (WKDS).

W skład Trójstronnej Komisji z pierwszego okresu jej istnienia wchodził przedstawiciele naczelnych organów administracji państwowej, związków zawodowych i organizacji pracodawców, wszystkich, którzy podpisali w 1993 roku „Pakt o przedsiębiorstwie państwowym...”.

Ze strony rządu byli to reprezentanci Ministerstwa Pracy i Polityki Socjalnej, Ministerstwa Przemysłu i Handlu, Ministerstwa Przekształceń Własnościowych, Ministerstwa Finansów oraz Centralnego Urzędu Planowania. Ze strony partnerów społecznych – z Konfederacji Pracodawców Polskich, Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych i Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” oraz po jednym przedstawicielu

Posiedzenie plenarne Rady Dialogu Społecznego, 15.07.2024 r.

Posiedzenie Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych, 10.09.2008 r.

każdego z siedmiu związków branżowych: Federacji Związków Zawodowych Pracowników PKP, Konfederacji Związków Zawodowych Energetyków, Porozumienia Związków Zawodowych „Kadra”, Związku Zawodowego Inżynierów i Techników, Związku Zawodowego Maszynistów Kolejowych w Polsce, Związku Zawodowego Pracowników Komunikacji Miejskiej oraz Związku Zawodowego Przemysłu Elektromaszynowego. W charakterze obserwatorów w pracach Komisji uczestniczyli przedstawiciele: Głównego Urzędu Statystycznego i Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom i potrzebie ustawowego umocowania Trójstronnej Komisji, na początku 2000 roku rozpoczęto prace nad projektem ustawy sejmowej o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych. O dialogu i współpracy partnerów społecznych, stanowiących podstawę ustroju gospodarczego Polski, nawiązywała również, wprowadzona w 1997 roku Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.

Ostatecznie, 6 lipca 2001 roku, została uchwalona *Ustawa o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych*.

Ustawa o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych z 6 lipca 2001 r., dała dialogowi społecznemu w Polsce nowy wymiar. Dialog uzyskał legitymizację do poszanowania partnerów społecznych, zarówno pracodawców jak i pracowników. Strona rządowa stała się bardziej równoprawnym dla partnerów społecznych uczestnikiem dialogu. W Rozdziale I Cel i zadania Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, art. 1 ust. 1 Ustawy czytamy: „Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych, zwana dalej „Komisją”, stanowi forum dialogu społecznego prowadzonego dla godzenia interesów pracowników, interesów pracodawców oraz dobra publicznego”.

Dialog społeczny urósł do rangi ustawowej, zarówno w ujęciu krajowym, jak i regionalnym. Odtąd, obok obra-

dującej w Warszawie Trójstronnej Komisji, powstało 16 regionalnych Wojewódzkich Komisji Dialogu Społecznego, będących reprezentacjami terenowymi dialogu społecznego. Relacje pomiędzy Trójstronną Komisją a wojewódzkimi komisjami miały opierać się na współpracy i wymianie doświadczeń. Przewodniczącą Trójstronnej Komisji wyznaczył Premier Rządu spośród członków Rady Ministrów. Sami partnerzy społeczni uzyskali stałą reprezentatywność w organach instytucjonalnych Państwa: Radzie Ochrony Pracy, Naczelnej Radzie Zatrudnienia, Radzie Nadzorczej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Radzie Nadzorczej PFRON, czy Narodowym Funduszu Zdrowia (2003 r.), jak również w ich terenowych organach w całym kraju. W wojewódzkich komisjach dialogu społecznego zasiadać mieli przedstawiciele: strony rządowej – wojewodowie, strony pracowników – organizacji związkowych, strony pracodawców – organizacji pracodawców oraz strony samorządowej – marszałka województwa.

Przewodniczący Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych w latach 1994–2015

1. *Andrzej Bączkowski – 1994–1996*
2. *Maciej Manicki – 1996*
3. *Tadeusz Zieliński – 1996–1999*
4. *Longin Komołowski – 1999–2001*
5. *Jerzy Hausner – 2001–2005*
6. *Jacek Piechota – 2005*
7. *Krzysztof Michałkiewicz – 2005–2006*
8. *Anna Kalata – 2006–2007*
9. *Joanna Kluzik-Rostkowska – 2007*
10. *Waldemar Pawlak – 2007–2011*
11. *Władysław Kosiniak-Kamysz – 2011–2015*

Posiedzenie Inauguracyjne Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych, 23.11.2001 r.

W dniu 26 czerwca 2013 roku, podczas obrad Komisji Trójstronnej, trzy organizacje związkowe: NSZZ „Solidarność”, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych oraz Forum Związków Zawodowych, opuszczając posiedzenie, podjęły decyzję o zawieszeniu swojego uczestnictwa w Trójstronnej Komisji, wojewódzkich komisjach dialogu społecznego oraz trójstronnych zespołach branżowych. Od tego momentu, aż do października 2015 roku, do czasu powołania Rady Dialogu Społecznego, posiedzenia Komisji Trójstronnej odbywały się w niepełnym składzie. Jednakże partnerzy społeczni podjęli się, najpierw w składzie ściśle autonomicznym, potem z przedstawicielami strony rządowej, prowadzenia prac nad propozycjami nowych rozwiązań w obszarze dialogu społecznego. Efektem tych prac stała się *Ustawa o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego*, uchwalona przez Sejm Rzeczypospoli-

tej Polskiej 24 lipca 2015 roku. Ustawa weszła w życie 11 września 2015 roku.

W dniu 22 października 2015 roku, Prezydent RP Andrzej Duda powołał członków Rady Dialogu Społecznego, która zastąpiła Trójstronną Komisję ds. Społeczno-Gospodarczych. Pierwszym Przewodniczącym Rady został przedstawiciel strony pracowników, Piotr Duda, Przewodniczący Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”. Rada, zgodnie z zapisami Ustawy, miała działać na rzecz poprawy jakości formułowania i wdrażania polityk oraz strategii społeczno-gospodarczych, budowania porozumienia w drodze dialogu partnerów społecznych i strony rządowej. Zadaniem Rady miało być również wspieranie dialogu społecznego na wszystkich szczeblach jednostek samorządu terytorialnego. Prowadzenie dialogu przez Radę miało też zapewnić warunki do rozwoju społeczno-gospodarcze-

Posiedzenie plenarne Rady Dialogu Społecznego, 10.07.2017 r.

Wspólna konferencja CPS „Dialog” i IPISS „Dualne kształcenie zawodowe o potrzebie społecznej umowy”, 12.05.2015 r.

go i zwiększenia konkurencyjności polskiej gospodarki i spójności społecznej. Do zadań Rady należy w szczególności wyrażanie opinii i zajmowanie stanowisk, opiniowanie projektów założeń projektów ustaw oraz projektów aktów prawnych. Przewodnictwo w Radzie Dialogu Społecznego obejmuje Przewodniczący Rady, będący naprzemiennie wskazywany przez stronę pracowników, stronę pracodawców i stronę rządową, kadencja przewodniczącego trwa jeden rok. Do jego obowiązków należy również przedstawianie Sejmowi RP i Senatowi RP corocznych sprawozdań z działalności Rady. Pracami Rady kieruje Prezydium, w jego skład wchodzi przewodniczący i wiceprzewodniczący Rady, wiceprzewodniczącymi Rady są szefowie poszczególnych organizacji pracodawców i pracowników oraz strony rządowej. Zgodnie z zapisami *Ustawy z dnia 24 lipca 2015 roku o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego*, w Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” im. Andrzeja Bączkowskiego powstało Biuro Rady Dialogu Społecznego, stanowiące wydzieloną komórkę organizacyjną państwowej jednostki budżetowej podległej ministrowi do spraw pracy. Biuro Rady Dialogu Społecznego zapewnia obsługę techniczną, organizacyjną i kancelaryjno-biurową oraz ekspercką Rady. Posiedzenia Rady, Prezydium Rady i poszczególnych zespołów problemowych RDS odbywają się w siedzibie Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”. Pracą Biura kieruje dyrektor podlegający przewodniczącemu Rady, który jest powoływany przez ministra właściwego do spraw pracy, na wniosek Rady. Pierwszym dyrektorem Biura Rady Dialogu Społecznego, zgodnie z Uchwałą nr 1 Rady Dialogu Społecznego z dnia 9 listopada 2015 r.

została, powołana z dniem 12 listopada 2015 roku przez Ministra Pracy – Iwonę Zakrzewską – Dyrektora Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”.

Rada Dialogu Społecznego, oprócz dużej spuścizny, jaką przejęła po Trójstronnej Komisji wzięła na siebie odpowiedzialność za kulturę dialogu, za budowanie społecznego porozumienia. Została wyposażona w kompetencje, jakich nie miała Komisja Trójstronna, np. w prawo tzw. pośredniej inicjatywy ustawodawczej, czy własny budżet. Pomocne w jej umocowaniu stało się również rotacyjne przewodnictwo partnerów społecznych.

Przewodniczący Rady Dialogu Społecznego w latach 2015–2024

1. Piotr Duda – 2015–2016
 2. Henryka Bochniarz – 2016–2017
 3. Elżbieta Rafalska – 2017–2018
 4. Dorota Gardias – 2018–2019
 5. Andrzej Malinowski – 2019–2020
 6. Jarosław Gowin – 2020–2021
 7. Marlena Maląg – 2021
 8. Andrzej Radzikowski – 2021–2022
 9. Łukasz Bernatowicz – 2022–2023
 10. Marlena Maląg – 2023
 11. Agnieszka Dziemianowicz-Bąk – 2024
 12. Piotr Duda – 2024– nadal
-

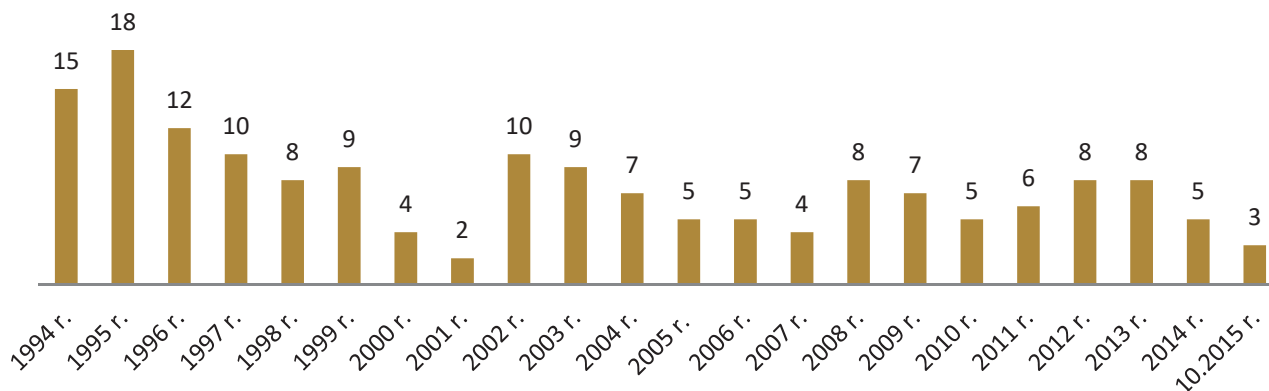

Posiedzenie plenarne Rady Dialogu Społecznego, 01.07.2019 r.

Posiedzenia Komisji Trójstronnej w latach 1994–2015

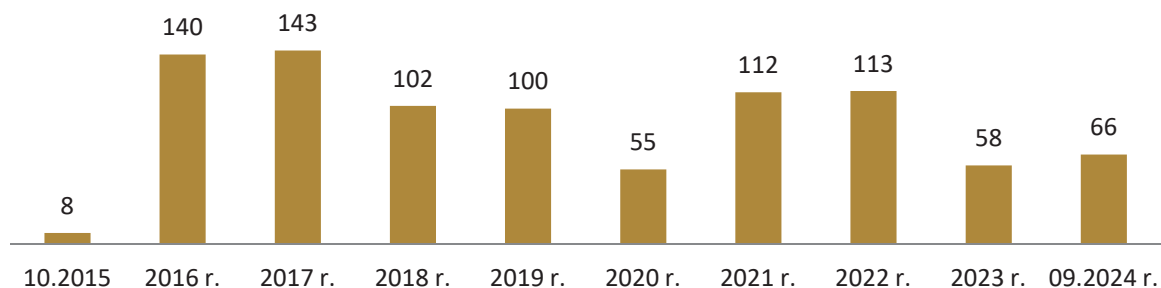
W latach 1994–10.2015 odbyło się 168 posiedzeń plenarnych Komisji Trójstronnej.

Wykres 1. Posiedzenia Komisji Trójstronnej w latach 1994–10.2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych w MRPiPS oraz CPS „Dialog”

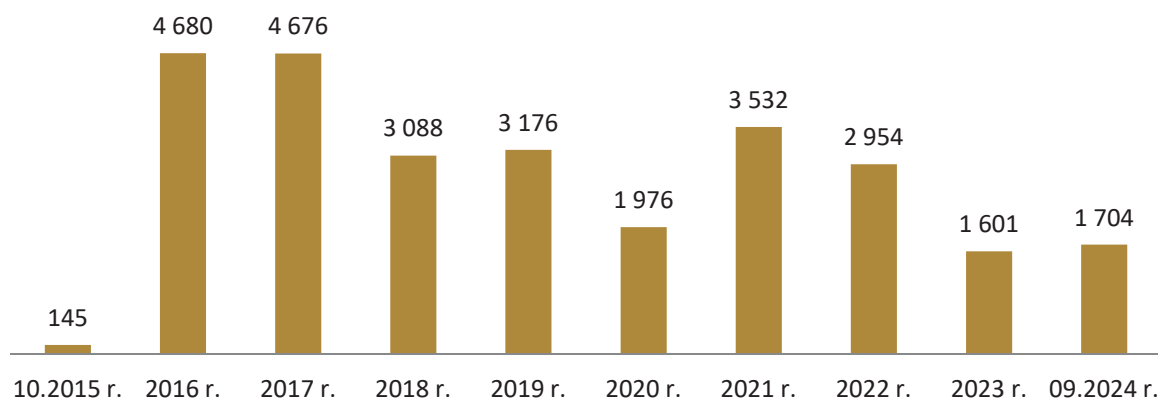
Wykres 2. Spotkania Rady Dialogu Społecznego w latach 10.2015–09.2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych w CPS „Dialog”

Wykres 3. Ilość osób uczestniczących w spotkaniach RDS w latach 10.2015–09.2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych w CPS „Dialog”

Nasz patron

„Jeśli się szanuje mechanizmy demokracji, trzeba rozmawiać. Nawet z rządem, który się nie podoba. Nie mam ambicji politycznych, więc mogę bez obaw o uszczerbek swojej kariery pilnować tego, co ważne dla państwa, a nie dla takiego czy innego rządu. Może i jestem zderzakiem, ale ja tę cenę płacę osobiście. Być może coraz większą, ale godzę się na nią. Godzę się, bo konflikty i protesty nie służą krajowi.”

Andrzej Bączkowski

Z początkiem lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku, wiceministrem, a po kilku latach ministrem resortu pracy został Andrzej Bączkowski, późniejszy twórca naszego Centrum.

Andrzej Bączkowski (8.10.1955–7.11.1996), prawnik, w latach 1991–1996 wiceminister pracy, następnie od 15.02.1996 do 7.11.1996 roku minister pracy i polityki społecznej, jeden z inicjatorów powołania Komisji Trójstronnej. Zmarł nagle na zawał serca, pochowany został na warszawskich Powązkach. Pośmiertnie odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski za wybitne zasługi w służbie publicznej i państwowej. Od 1997 roku, dla uczczenia jego pamięci przyznawana jest nagroda imienia Andrzeja Bączkowskiego osobom, będącym wzorem służby publicznej, rozwiązującym ważne problemy społeczne, kierującym się zasadą działania „ponad podziałami”. Nagrodę przyznaje Fundacja im. Andrzeja Bączkowskiego, w składzie Kapituły Nagrody znajdują się wdowa po Andrzeju Bączkowskim, ministrowie pracy, współpracujący kiedyś z A. Bączkowskim, jego przyjaciele i laureaci nagrody.

Źródło: dzięki uprzejmości Fundacji im. Andrzeja Bączkowskiego

Źródło: dzięki uprzejmości Fundacji im. Andrzeja Bączkowskiego

Andrzej Bączkowski, we wspomnieniach jego znajomych i współpracowników, był człowiekiem misyjnym, cierpliwym i świetnym negocjatorem. Stał się symbolem dialogu społecznego, jego talent negocjacyjny i niezwykła osobowość często pozwalały na wypracowanie wspólnych rozwiązań.

Andrzej Bączkowski był pierwszym przewodniczącym Trójstronnej Komisji. Według relacji ówczesnych uczestników spotkań TK, Bączkowski był autentyczny w negocjacjach, a samo dialogowanie było dla niego czymś w rodzaju misji społecznej. Wielu pamięta opowieści o ministrze Bączkowskim, uciekającym ze szpitala, gdy w tym czasie odbywały się negocjacje, a kiedy zaczynał je prowadzić, to ich nie kończył, dopóki nie doszło do porozumienia. Kiedy, jako Minister Pracy i Polityki Socjalnej, podjął się pracy nad

reformą ubezpieczeń społecznych, mówił: „Polska reforma musi być maksymalnie odważna, ale w granicach realności. Nie możemy czekać z założonymi rękami na cud, bo cudu nie będzie. Polska zasługuje na reformę, która musi być przede wszystkim sprawiedliwa”.

Według ówczesnych uczestników spotkań negocjacyjnych, Bączkowski był bezstronny, potrafił nawiązywać dialog z reprezentantami wszystkich stron, był człowiekiem równowagi. Prowadził dialog z ogromną cierpliwością i jednocześnie z ogromną determinacją, starał się doprowadzać do końca rozpoczęte negocjacje. Prawdopodobnie jego postawa i nieugięta wola dogadywania się w sprawach ważnych dla rozwoju rynku pracy, zmuszała wręcz pozostałych do współdziałania w duchu kultury dialogu. Dialog, jakiemu Andrzej Bączkowski poświęcił najlepsze lata swojego życia, często był, jak wspominali jego współpracownicy, „łączeniem wody i ognia”, jednakże w jego osobie, był gwarancją nader poważnego traktowania pracowniczych protestów.

Po jego śmierci, jego następcy wielokrotnie podejmowali się prowadzenia rozmów w duchu kultury dialogu, skupienia i wzajemnego poszanowania, starając się zapobiegać konfliktom, otwierając się na dialog, gotowi do zawierania porozumień.

Miejsce, które Andrzej Bączkowski przeznaczył dla ludzi dialogu, Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”, nosi z dumą jego imię.

Spotkanie Premiera RP Donalda Tuska z rolnikami, 09.03.2024 r.

W Centrum odbywało się wiele spotkań...

Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” utworzono dzięki Jego staraniom. Decyzją z 30 grudnia 1994 roku, Minister Pracy i Polityki Socjalnej powołał Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”, które dla realizacji swoich statutowych zadań otrzymało budynek przy ul. Limanowskiego 23 w Warszawie. Właścicielem budynku jest Skarb Państwa.

Do 2009 roku Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” było zakładem budżetowym, od 2010 roku, zgodnie z Zarządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, Centrum stało się jednostką budżetową, podległą Ministrowi Pracy.

Dyrektorzy Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” im. Andrzeja Bączkowskiego

1. Franciszek Adamczyk
2. Paweł Georgica
3. Ewa Sharman
4. Barbara Kot-Doniec
5. Wojciech Misztal
6. Andrzej Górski
7. Lidia Węglowska
8. Elżbieta Augustynowicz
9. Iwona Zakrzewska

Podstawowym zadaniem Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” było i jest tworzenie warunków służących mediacji i doradztwu w zapobieganiu, łagodzeniu, rozwiązywaniu konfliktów społecznych, a także wspieranie instytucji porozumienia społecznego. Celem Centrum jest również kształcenie oraz doskonalenie uczestników dialogu społecznego poprzez organizowanie i prowadzenie działalności szkoleniowej.

Wykonując działania statutowe, w całym okresie swego istnienia, Centrum dążyło do upowszechniania i pogłębiania idei szeroko rozumianego dialogu społecznego, wykonując między innymi prace badawczo-informacyjne, wydawnicze i publikacyjne. Przez wiele lat wydawało kwartalnik „Dialog. Pismo Dialogu Społecznego”, a w ostatnich latach zajęło się wydawaniem biuletynów z analizami oraz materiałami pochodzącymi z organizowanych przez siebie konferencji. Publikacje te skierowane są do środowiska partnerów dialogu społecznego.

W ramach prowadzonej działalności w Centrum odbywały się, do roku 2015, posiedzenia Trójstronnej Komisji do spraw Społeczno-Gospodarczych oraz posiedzenia Trójstronnych Zespołów Branżowych. Odbywały się i nadal prowadzone są:

DECYZJA

MINISTRA PRACY I POLITYKI SOCJALNEJ

z dnia 30 grudnia 1994 r.

w sprawie utworzenia zakładu budżetowego "Centrum Partnerstwa Społecznego "Dialog".

Na podstawie § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 8 maja 1991 roku w sprawie zakładów budżetowych (Dz. U. Nr 42, poz. 183) zarządza się co następuje:

§ 1.

1. Z dniem 1 stycznia 1995 r. tworzy się zakład budżetowy "Centrum Partnerstwa Społecznego "Dialog" zwane dalej Centrum.
2. Centrum jest jednostką organizacyjną Ministerstwa Pracy i Polityki Socjalnej działającą jako zakład budżetowy.
3. Siedzibą Centrum jest Warszawa.

§ 2.

1. Centrum realizuje zadania szkoleniowe i badawczo - informacyjne przygotowujące partnerów społecznych do udziału w rokowaniach zbiorowych.
2. Szczegółowy zakres działania Centrum określa statut stanowiący załącznik do niniejszej decyzji.
3. Organizację wewnętrzną Centrum określa regulamin organizacyjny zatwierdzony przez dyrektora.

§ 3.

Centrum kieruje dyrektor powoływany i odwoływany przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej.

§ 4.

Dla realizacji celów statutowych Centrum przejmuje obiekt przy ul. Limanowskiego 23 będący własnością Skarbu Państwa.

§ 5.

Centrum dokonuje rozliczeń z Ministerstwem Pracy i Polityki Socjalnej według kosztów własnych.

§ 6.

Centrum będzie rozliczać się z częścią budżetu 09 Ministerstwo Pracy i Polityki Socjalnej.

§ 7.

Źródłem przychodów Centrum są środki pozyskiwane z działalności statutowej. Przychody przeznaczone są na pokrycie kosztów bieżącej działalności Centrum.

§ 8.

Decyzja wchodzi w życie z dniem podpisania.

Leszek Miller
Leszek Miller

Posiedzenie Prezydium RDS, 19.01.2017 r.

- konferencje, szkolenia, spotkania departamentów i biur Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz współpracujących ministerstw;
- konferencje, szkolenia, spotkania partnerów społecznych oraz klientów zewnętrznych;
- konferencje i debaty organizowane przez Centrum.

Od października 2015 roku Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” jest miejscem spotkań i posiedzeń Rady Dialogu Społecznego, zespołów problemowych RDS oraz zespołów branżowych.

Spotkania w Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”

Uczestnicy dialogu społecznego organizowali w Centrum konferencje, warsztaty oraz seminaria, a dzięki bazie noclegowej oraz odpowiedniemu zapleczu technicznemu Centrum służyło pomocą przy organizacji spotkań

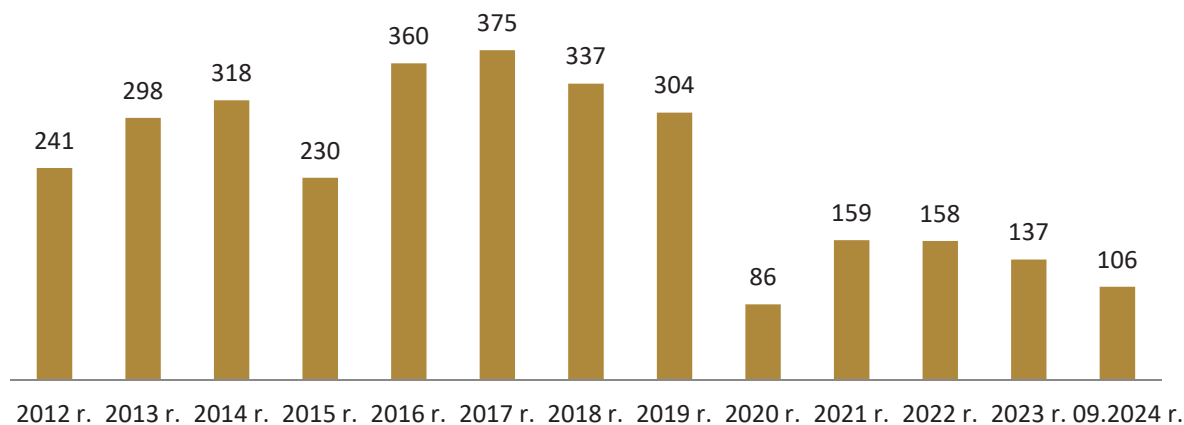
pracodawców, pracowników oraz rządu. Tylko w latach 2012–09.2024 w CPS „Dialog” zorganizowano ponad 3100 spotkań, w których uczestniczyło ponad 100.000 osób.

Należy bardzo mocno podkreślić wciąż rozwijającą się współpracę Centrum z autorytetami w dziedzinie dialogu społecznego, polityki społecznej, czy szeroko pojętej ekonomii. Nie można mówić o promocji dialogu społecznego bez udziału instytucji działających regionalnie, w tej dziedzinie Centrum stale rozszerza swoją działalność, zapraszając do współpracy instytucje, stowarzyszenia, naukowców, ekspertów i organizacje, zainteresowane tematyką dialogu społecznego.

W roku 2019 Prezes Polskiej Akademii Nauk, na wniosek Kapituły Medalu, nadał Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” im. Andrzeja Bączkowskiego, Medal im. Wacława Szuberta, za wybitne zasługi dla rozwoju nauk o pracy i polityce społecznej.

Jesteśmy jako Centrum otwarci na nowe propozycje, na nowe instytucjonalne i przede wszystkim obywatelskie inicjatywy służące dialogowi społecznemu w Polsce.

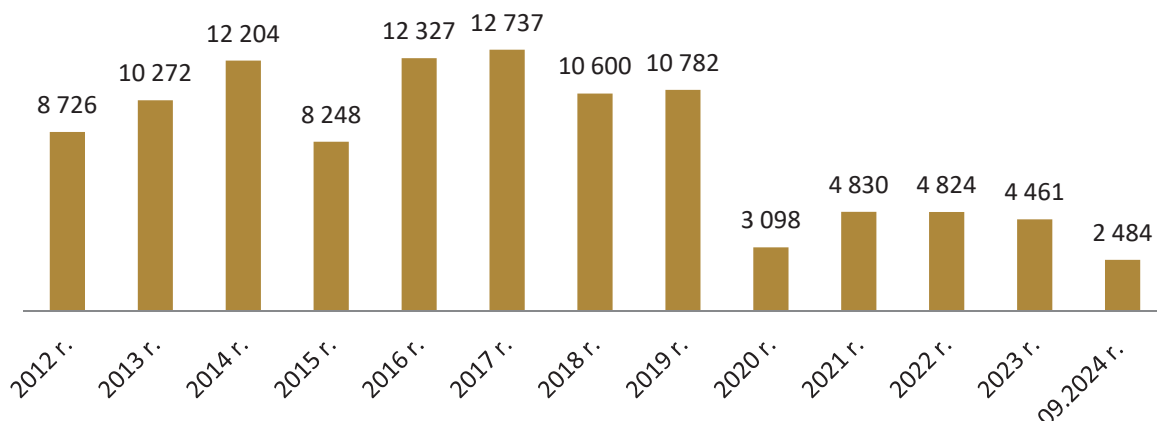
Wykres 4. Wszystkie spotkania odbywające się w Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” w latach 2012–09.2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych w CPS „Dialog”

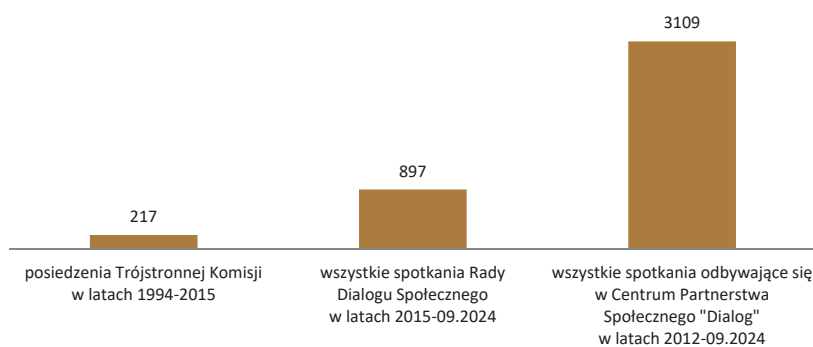

Wykres 5. Ilość osób uczestniczących we wszystkich spotkaniach odbywających się w Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” w latach 2012–09.2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych w CPS „Dialog”

Wykres 6. Ilość wszystkich spotkań odbywających się w Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” w latach 1994–09.2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych w CPS „Dialog”

Posiedzenie plenarne Rady Dialogu Społecznego, 19.05.2022 r.

Powiedzieli o nas...

prof. dr hab. Juliusz Gardawski

emerytowany profesor Szkoły Głównej Handlowej

Z punktu widzenia długookresowego rozwoju społecznego ważna jest samorządność demokratycznego społeczeństwa obywatelskiego z jego kluczowym komponentem w postaci dialogu kapitału, pracy i rządu. Dialog przestaje być w tym przypadku traktowany jedynie instrumentalnie, jako element bieżącej gry, staje się celem samoistnym, służącym kształtowaniu wzoru kultury narodowej. Pozwala rozwijać kapitał zaufania społecznego i gospodarkę opartą na wartościach. Taka była ideologia Jacka Kuronia. Kuroń, wbrew swojemu systemowi wartości, a ze względu na konieczność wyprowadzenia Polski z kryzysu, poparł radykalnie rynkową, odgórnie przeprowadzoną reformę z przełomu 1989/1990, lecz szybko powrócił ku promowaniu autentycznego (autotelicznego) dialogu społecznego. Dla niego, podobnie jak dla Andrzeja Bączkowskiego, dialog społeczny był w pierwszym rządzie samoistną wartością, a dopiero w drugim rządzie instytucją służącą bieżącej grze ekonomiczno-politycznej.

Rozwój tak rozumianego dialogu społecznego jest wyzwaniem szczególnie ambitnym w warunkach polskiego modelu kapitalizmu, który przyjął w większym stopniu model gospodarki liberalnej (czy neoliberalnej), niż koordynowanej, wyznaczającej ustrojową rolę dialogowi społecznemu. W takim kontekście dialogowi przypada częściej rola instrumentalna niż samoistna.

Po to jednak, aby dialog miał trwale podstawy, konieczne jest kultywowanie wzoru wartości z nim związanych, nawet jeśli na co dzień przeważa jego rola instrumentalna, czy nawet okresowo jest eliminowany w życia społeczno-ekonomicznego. W takich warunkach szczególna rola przypadła Ośrodkowi – stał się miejscem nie tylko odbywania posiedzeń rządu i partnerów społecznych, lecz także ośrodkiem rozwijania teorii i kultury dialogu, placówką wydawniczą, w której organizowano konferencje i seminaria, poświęcone dialogowi, publikowano publicystyczne i naukowe czasopisma i książki, w czym wybitną zasługę ma Dyrekcja i zespół pracowników Ośrodka.

W związku z trzydziestolecie Ośrodka składam na ręce bardzo zasłużonej dla sprawy autotelicznego dialogu społecznego Pani Dyrektor Iwonie Zakrzewskiej a za jej pośrednictwem osobom pracującym w Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” im. Andrzeja Bączkowskiego serdeczne życzenia wraz z nadzieją na dalszą pracę na rzecz dialogu społecznego w naszym kraju.

Posiedzenie Inauguracyjne Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych, 23.11.2001 r.

Konferencja „Rozmowy z Europą – ku wspólnej przyszłości”, 28.06.2001 r.

Dorota Gardias

Przewodnicząca Forum Związków Zawodowych

Szanowni Państwo!

W dialogu społecznym nie chodzi o to, żeby się nagadać. Nie o ilość tu chodzi, a o jakość. Miarą jakości jest z kolei gotowość, wola, uważność, empatia wobec poglądów i wrażliwość drugiego człowieka. Bo wbrew pozorom dialogu społecznego nie prowadzą instytucje czy organizacje, a ludzie, zasiadający przy jednym stole.

Od 30 lat organizatorem dialogu społecznego jest Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”. Od 30 lat partnerzy społeczni mają swój własny dom. Różne były jego losy, różne toczyły się w jego murach spory. Osiągnięto w nim wiele ważnych kompromisów. Wielu, niestety, nie osiągnięto. CPS „Dialog” będzie trwać i dawać przysłowiowy dach nad głową stronie społecznej tak długo jak wszystkie trzy strony tego dialogu będą uznawać, że istnieje możliwość i warunki do prowadzenia dialogu społecznego. A przecież warunki te nie są w gruncie rzeczy wygórowane. Bardzo często chodzi wyłącznie o to, aby odrzucić czysto polityczną kalkulację. Czasami wystarczy po prostu działać w sposób całkowicie bezinteresowny. Kultury dialogu nie zbudujemy wyłącznie w oparciu o dopieszczanie kolejnych ustaw jej regulujących. To my się musimy chcieć zmieniać, zdobywać się na odwagę, aby mieć wgląd w potrzeby drugiego człowieka. Polki i Polacy zasługują na to, aby rzeczywistość społeczno-gospodarczą kształtowali ludzie otwarci.

Szanowni Państwo!

Wierzę, że kolejne 30 lat istnienia Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” nie będzie walką o przetrwanie, a realnym skokiem rozwojowym. Wierzę, że CPS „Dialog” stanie się w końcu pełnoprawną instytucją kierującą procesami związanymi z trójstronnym dialogiem społecznym, dzięki czemu Rada Dialogu Społecznego stanie się silną, słyszalną i sprawczą instytucją posiadającą realny wpływ na wspomnianą przeze mnie, rzeczywistość społeczno-gospodarczą. Wszystkim Ludziom Dialogu Społecznego życzę, aby kolejne pokolenie Polek i Polaków dostąpiło tego dobrostanu, w którym to reprezentatywne organizacje pracodawców i pracowników osiągają kompromisy nie tylko między sobą, ale również ze stroną rządową – otwartą, gotową i posiadającą zdolność do porozumienia. Uznając, że tu naprawdę jest centrum dialogu społecznego, a nie jego peryferie.

Z tej okazji pragnę podziękować Pani Iwonie Zakrzewskiej, Dyrektorce CPS „Dialog” i Biura Rady Dialogu Społecznego za pasję, którą włożyła w rozwój tego miejsca. Bez jej determinacji, osobistego uroku i otwartości wiele barier nie zostałyby przełamanych, wielu spraw nie udało się załatwić. Jubileusz 30-lecia CPS „Dialog” to również święto wszystkich partnerów społecznych, którzy je współtworzą i wypełniają swoim niestrudzonego wysiłkiem na rzecz tych, którzy reprezentują interesy pracowników i pracodawców. Wszystkim uczestniczącym w pracach organizowanych przez CPS „Dialog” w ciągu ostatnich trzech dekad życzę, aby pozostali po stronie dialogu społecznego i dzięki możliwości jego prowadzenia, osiągnęli swoje cele.

Niech żyje Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”!

Piotr Duda

Przewodniczący NSZZ „Solidarność”

Z okazji trzydziestolecia istnienia Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” im. Andrzeja Bączkowskiego chciałbym w imieniu NSZZ „Solidarność” przekazać wyrazy uznania oraz podziękowania na ręce Pani Dyrektor Iwony Zakrzewskiej, całego zespołu „Dialog” oraz wszystkich osób, które od 1994 roku dokładały starań, aby w drodze dialogu społecznego poprawić sytuację pracowników w Polsce.

NSZZ „Solidarność” od początku uczestniczył w tym procesie. Przedstawiciele Związku brali udział w negocjacjach nad „Paktem o przedsiębiorstwie państwowym w trakcie przekształcania”, w którym to dokumencie przewidziano powołanie w przyszłości Trójstronnej Komisji złożonej z przedstawicieli ogólnopolskich central związków zawodowych, organizacji pracodawców i rządu. Już wtedy „Solidarność” jednoznacznie przeciwstawiała się propozycjom zmierzającym do umniejszenia roli pracowników w prywatyzowanych przedsiębiorstwach i starała się na drodze dialogu społecznego zabezpieczyć w jak największym stopniu interesy pracowników.

Omawiając trzydziestolecie działalności CPS „Dialog” nie sposób oczywiście pominąć dokonania Trójstronnej Komisji, poprzedniczki Rady Dialogu Społecznego. NSZZ „Solidarność” i jego przedstawiciele od samego początku uczestniczyli w kształtowaniu kultury dialogu społecznego w Polsce, niezmiennie dążąc do zawierania wspólnych porozumień w celu poprawy sytuacji pracowników. W praktyce osiągnięcie kompromisu między stronami często okazywało się czasochłonne i burzliwe, ale CPS „Dialog” zawsze pozostawało jako instytucja otwarte na dyskusje, poglądy, pomysły i przede wszystkim współpracę.

Posiedzenie Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych, 01.03.2011 r.

Po zakończeniu działań Komisji Trójstronnej przypadł mi w udziale zaszczyt pełnienia funkcji pierwszego przewodniczącego Rady Dialogu Społecznego w latach 2015–2016. Okres ten był pełen wyzwań, także organizacyjnych. Już wtedy udało nam się stworzyć podwaliny funkcjonowania Rady Dialogu Społecznego. Był to również czas intensywnej pracy i historycznych przemian – stronie społecznej udało się wypracować wiele istotnych porozumień, m.in. w zakresie godzinowej stawki minimalnej za pracę, zmian w Kodeksie pracy czy Prawie zamówień publicznych. Należy pamiętać, że pomimo często pozornie rozbieżnych interesów poszczególnych stron, każdemu z partnerów powinien przyświecać ten sam cel – działanie dla dobra Rzeczypospolitej.

Choć negocjacje przez ostatnie 30 lat bywały niekiedy trudne, przez wszystkie 168 posiedzeń Trójstronnej Komisji oraz setki już spotkań w ramach Rady Dialogu Społecznego, Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” niezmiennie pozostaje miejscem, w którym każdemu z partnerów dialogu społecznego zapewnia się najlepsze możliwe warunki do wymiany zdań i poglądów, a do negocjacyjnego stołu zasiada się ze świadomością, że nie ma w Polsce miejsca oraz zespołu bardziej zaangażowanego we wspieranie idei porozumienia społecznego.

Dziękuję wszystkim byłym i obecnym pracownikom CPS „Dialog” i życzę kolejnych lat owocnej współpracy.

Spotkanie partnerów społecznych z przewodniczącym MOP, 20.10.2004 r.

prof. Jan Klimek

Prezes Związku Rzemiosła Polskiego

W obecnych czasach powinniśmy szczególnie doceniać możliwość dialogu, ponieważ odgrywa on kluczową rolę w kształtowaniu polityki publicznej i zarządzaniu kryzysami. Dialog jest niezwykle ważny w obliczu dzisiejszych wyzwań, takich jak kryzysy demograficzne, migracyjne, energetyczne, inflacyjne, globalne problemy, jak dekarbonizacja czy cyberbezpieczeństwo, a także coraz poważniejsze trudności w przedsiębiorczości. Nigdy wcześniej nie stawialiśmy czoła tylu zagrożeniom, które wpływają na nasze życie gospodarcze i społeczne. Należy podkreślić, że te wyzwania mogą być pokonane jedynie dzięki umiejętnemu dialogowi, angażującemu różne strony. Aktualne i przyszłe problemy nie mogą być rozwiązane jednostronnie – przez samych pracowników czy pracodawców. Efektywny dialog wymaga komunikacji, współpracy i zaufania, zarówno między rządem, pracodawcami, pracownikami, jak i innymi zainteresowanymi stronami. Wszyscy jesteśmy odpowiedzialni za to, co robimy, jak i za to, czego nie robimy.

Z instytucją Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” jestem związany od 1997 roku, prawie od samego początku jej istnienia. Obecnie, jako członek Zespołu problemowego ds. rozwoju dialogu społecznego, aktywnie uczestniczę w posiedzeniach organizowanych przez Centrum i jestem dumny z przynależności do tak ważnej instytucji. Minęło już 27 lat, odkąd mam zaszczyt obserwować działania Centrum na rzecz funkcjonowania systemu dialogu społecznego

Posiedzenie Zespołu problemowego ds. rozwoju dialogu społecznego RDS, 02.03.2018 r.

oraz wzmocnienia jego instytucji i uczestników. Doceniam znaczącą rolę Centrum w zapobieganiu, łagodzeniu i rozwiązywaniu konfliktów społecznych. Te działania nieustannie przyczyniają się do budowania lepszego zrozumienia, współpracy oraz wspierania społeczności lokalnych i krajowych.

Z okazji jubileuszu 30-lecia istnienia Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”, pragnę złożyć najserdeczniejsze życzenia oraz gratulacje. Trzy dekady działalności to imponujący okres, świadczący o zaangażowaniu, profesjonalizmie i niestrudzonej pracy na rzecz dialogu społecznego.

Każde spotkanie w Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” utwierdzało mnie w przekonaniu, że dialog to klucz do rozwiązywania nawet najtrudniejszych problemów. Jestem dumny, że mogłem być świadkiem tej podróży przez te wszystkie lata. Życzę Centrum kolejnych lat pełnych sukcesów i dalszego budowania mostów między ludźmi. To dzięki takim miejscom możemy tworzyć świat oparty na zrozumieniu i współpracy.

Konferencja międzynarodowa „Kwalifikacje i edukacja zawodowa – nowe wyzwania dla rynku pracy i dialogu społecznego”, 8–9.10.2015 r.

dr Jan Czarzasty

Szkoła Główna Handlowa

Przywołując słowa nieodżałowanego Bohdana Smolenia, który, wcielając się w postać Pani Pelagii, opowiadał: „Pracuję tu już ho, ho... A może i dłużej”, muszę przyznać, że zbierając się do napisania tej krótkiej osobistej reminiscencji, poczułem się podobnie. Nagle uświadomiłem bowiem sobie, że właściwie nie umiem precyzyjnie określić od jak dawna jestem związany z Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”. Szukam w pamięci, kiedy po raz pierwszy zawitałem na Limanowskiego... Musiały to być wczesne lata tego wieku, kiedy byłem początkującym badaczem, dopiero poznającym świat dialogu społecznego i stosunków pracy. Nie wyobrażałem sobie nawet, że po ponad dwóch dekadach zostanę zaproszony do zamieszczenia wpisu wspomnieniowego z tak chlubnej okazji, jaką jest Perłowy Jubileusz. Dużo wspomnień się nabierało... Trudne do zliczenia konferencje i seminaria, w których nie tylko brałem udział, ale miałem zaszczyt prowadzić. Liczne publikacje, w tym na łamach „Pisma Dialogu Społecznego”. Praca przy tworzeniu tego periodyku, w którym przyszło mi pełnić funkcję z-cy redaktora naczelnego była dla mnie szczególnie cennym doświadczeniem, procentującym do dziś w pracy redakcyjnej, stanowiącej nieodłączny element życia naukowca. Poprzez CPS miałem okazję poznać wiele nieprzeciętnych osób, od których mnóstwo się nauczyłem. Niestety, części z nich nie ma już wśród nas. Całkiem niedawno pożegnaliśmy Profesora Kazimierza Frieske, który ledwie kilka miesięcy wcześniej jako panelista uczestniczył w moderowanej przeze mnie debacie o sta-

nie i perspektywach dialogu społecznego w Polsce, wydobywającej się dopiero z odmętów kryzysu pandemicznego, a już zmuszonej odpierać nawałnicę nowych kryzysów. Refleksji nad przemijaniem towarzyszy jednak radość z tego, że wysiłek setek osób zaangażowanych w stworzenie i utrzymanie istnienia CPS nie poszedł na marne. Bo zarówno dialog, jak i „Dialog” są w życiu społecznym Polski po prostu niezbędne.

Rafał Dutkiewicz

Prezes Zarządu Pracodawcy RP

Dlaczego potrzebny jest nam dialog społeczny?

Polska, ale też cała Europa zmagają się wspólnie z licznymi problemami gospodarczymi i społecznymi. Ogromnym wyzwaniem dla społeczeństwa będzie między innymi transformacja energetyczna. Oczywiście, niezwykle ważne w tym zakresie są względy klimatyczne, ale nie zapominajmy, że to również bezpieczeństwo strategiczne naszego kraju. Nie dysponujemy szczególnymi zasobami surowców energetycznych, a atom i OZE pozwolą nam uniezależnić się od dostaw z innych krajów. Problemem jest jednak koszt transformacji. Powstają pytania, kto, w jakim zakresie i w jakim terminie powinien te koszty ponieść?

Innym wyzwaniem dla naszego społeczeństwa i gospodarki jest demografia. Obecnie w Polsce rodzi się rekordowo mało dzieci co będzie prowadzić do pogłębiania się deficytu pracowników na rynku, czy obciążenia systemu ubezpieczeń społecznych. Rozwiązaniem długoterminowym jest odpowiednia polityka demograficzna, a krótko i średnioterminowym polityka migracyjna. Temat ten budzi kontrowersje, gdyż należy ważyć interesy gospodarki, możliwości budżetu państwa oraz względy bezpieczeństwa.

Te i wiele innych zagadnień wymagają rozważnego podejścia, poszukiwania najlepszych rozwiązań i często godzenia sprzecznych interesów. W historii mieliśmy wiele przykładów, gdy arbitralne podejście władzy do rozwiązywania kluczowych wyzwań okazywało się być tragiczne w skutkach. Mieliśmy też wiele przykładów, gdzie to właśnie dialog społeczny, pomagał w poszukiwaniu najlepszych rozwiązań i wypracowywaniu kompromisu między stroną rządową, pracownikami oraz pracodawcami. Kompromis ten często bywa trudny, często nie jest w pełni zadowalający dla żadnej ze stron, ale jest przez wszystkich akceptowany. Na tym właśnie polega idea dialogu społecznego.

Osiągnięcie porozumienia w ramach Rady Dialogu Społecznego bywa trudne, ale możliwość dzielenia się ideami jest bezcenna. Udział czynnika społecznego w kształtowaniu prawa jest kluczowy w demokratycznym społeczeństwie. Dzięki temu przedstawiciele władz państwowych mają szansę spojrzeć na dane zagadnienie z szerszej perspektywy, co bezpośrednio wpływa na jakość stanowionego prawa. Liczymy na to, że w przyszłości dialog społeczny będzie odgrywał coraz większą rolę, a głos organizacji społecznych będzie z przychylnością wysłuchiwany przez przedstawicieli władz publicznych.

Posiedzenie Inauguracyjne Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych, 23.11.2001 r.

Od trzech dekad w realizacji wszystkich zadań instytucji dialogu społecznego pomaga nam Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”. To dzięki niemu mamy możliwość realizować nasze zadania i dbać o jakość stanowiącego w naszym kraju prawa. Z uwagi na tę wyjątkową rocznicę Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej życzą CPS „Dialog” kolejnych owocnych lat działalności.

Posiedzenie plenarne Rady Dialogu Społecznego, 18.05.2016 r.

Michał Kuszyk

Wspomnienie

W latach 60-tych ubiegłego wieku mieszkałem w Sobótce blisko Wrocławia, niedaleko poczty. Urząd pocztowy był dla mnie, wówczas nastolatka, miejscem magicznym, dostojnym i ekskluzywnym. Duża przestrzeń, niecodzienne przedmioty, intrygujący zapach przeszłości i duża kolorowa waga z ogromnym zegarem. Cztery okienka usytuowane przy długiej ladzie. Uśmiechnięte panie spoglądające zza szyb – i ta biel ich ubioru – budziły mój podziw i onieśmienie.

W 2006 roku minęło ponad pół wieku od tamtych czasów, gdy ponownie, już w innej roli spotkałem się z Poczta w Warszawie. Związki zawodowe Poczty Polskiej uzgodniły z jej kierownictwem moją kandydaturę na mediatora w mediacjach w sporze zbiorowym. Za zgodą stron otrzymałem wsparcie Witolda Polkowskiego, wybitnego eksperta prawa pracy z Pracodawców RP.

14 listopada 2006 r. rozpoczęły się mediacje w siedzibie zarządu Poczty Polskiej. Po przywitaniu się ze stronami sporu, oświadczyłem: „Ja tu doprowadzę do zgody”, co spotkało się z głośnym śmiechem zgromadzonych – dyrektorem generalnym Poczty był wtedy Zbigniew Niezgoda. Początek był trudny. Miejsce prowadzenia rozmów było niefortunne, ze względów nie tylko technicznych, ale i z racji utrwalonej w nim toksyczności, identyfikowanej z tym miejscem przez historię zdarzeń. Wysoki poziom emocji skłonił ZZ do redagowania protokołu rozbieżności. Mediacje zostały przerwane. Związkowcy opuścili obrady, a przed wyjazdem ogłosili przygotowania do strajku generalnego. Świadom zagrożenia wywołanych strajkiem generalnym w kraju przed końcem roku, zwróciłem się do rządu i stron sporu o zgodę na przeniesienie mediacji do CPS „Dialog”.

4 grudnia 2006 r. zostały rozpoczęte pierwsze w historii mediacje w Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” im. Andrzeja Bączkowskiego w Warszawie. W pierwszym spotkaniu uczestniczyli również przedstawiciele rządu: minister pracy Kazimierz Kuberski i minister transportu Jerzy Polaczek.

CPS miało ukryte i jawne wartości służące nawiązywaniu i utrwalaniu dobrych wielostronnych relacji. Nie zapomnę dyskretnej troski i wsparcia ze strony pani Dyrektor, pracowników Centrum oraz ze strony Ministerstwa Pracy – Departamentu Dialogu i Partnerstwa – pani Małgorzaty Chomiak i pana Marka Winiczenko.

Porozumienie kończące spór zbiorowy w największej polskiej firmie zostało podpisane 13 grudnia 2006 r., w rocznicę wprowadzenia stanu wojennego.

Te dwa, tak odległe od siebie w miejscu i czasie wspomnienia tworzą swoistą klamrę dla mojego bardzo osobistego uszanowania znaczenia Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”. Zostaną ze mną na zawsze.

Z okazji jubileuszu 30-lecia Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” im. Andrzeja Bączkowskiego gratuluję pani Iwone Zakrzewskiej i jej Zespołowi utrzymania autonomii, niezależności w myśleniu i działaniu oraz hartu ducha w obliczu trudnych sytuacji politycznych. Te doświadczenia dają nadzieję na dalszą, trwałą użyteczność Solenizanta.

dr Rafał Towalski

Szkoła Główna Handlowa

Moja przygoda z Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”, zaczęła się tak dawno temu, że nie jestem w stanie podać, w którym roku. Ale zawsze, kiedy ktoś pyta o moją współpracę z CPS, jako pierwsze pojawia się wspomnienie związane z udziałem w projekcie Poprawa systemu dialogu społecznego oraz wzmacnianie instytucji i uczestników dialogu społecznego. Wówczas to w CPS zorganizowaliśmy szkolenia. W ich trakcie wziąłem udział w symulacji negocjacji, bodajże ich przedmiotem było 2 złote a po drugiej stronie stołu negocjacyjnego zasiadł, obecny wiceprezes BCC, Zbigniew Żurek. Wyniku negocjacji łatwo się domyślić. Wówczas to dobitnie przekonałem się, że partnerzy społeczni to twardzi i kompetentni uczestnicy dialogu społecznego, a ja powinienem skupić się na jego badaniu i opisywaniu. Skutecznie utrzymuje mnie na tym kursie współpraca z CSP „Dialog” i udział w inicjowanych przez Centrum projektach nie tylko związanych z dialogiem wokół konkretnych spraw, ale także na rzecz dialogu wokół dialogu. Pozostając w konwencji „marynistycznej” chciałbym życzyć wszystkim pracownikom CPS „Dialog” pomyślnych wiatrów i sprzyjającej pogody.

Maciej Witucki

Prezydent Konfederacji Lewiatan

CPS „Dialog” to miejsce kluczowe z perspektywy dialogu społecznego. Kojarzy się z nie tylko siedzibą Rady Dialogu Społecznego, ale przede wszystkim stanowi przestrzeń merytorycznej pracy zespołów problemowych, negocjacji płacy minimalnej i wynagrodzeń w sferze budżetowej, wskaźnika waloryzacji rent i emerytur czy opinii do budżetu. To także miejsce dyskusji o projektach legislacyjnych, strategiach i programach – niestety patrząc z tej perspektywy, podkreślić trzeba słabość tej debaty, pomijanie przez rząd konsultacji z partnerami społecznymi. Zwłaszcza ostatnie 8 lat to trudny czas dla polskiej przedsiębiorczości, wiele niedobrych projektów i brak konsultacji.

Czy będzie lepiej? Chciałbym bardzo wierzyć, że tak, a adres Limanowskiego 23 będzie miejscem prawdziwej debaty i rzeczowego rozwiązywania problemów i konfliktów. Tego sobie i CPS „Dialog” życzymy na kolejne dekady.

Posiedzenie Inauguracyjne Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych, 23.11.2001 r.

Wspólna konferencja CPS „Dialog” i FZZ „Czy Polaków stać na dodatkowe ubezpieczenie emerytalne?”, 21.05.2015 r.

prof. Jacek Sroka

Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

Pamięć organizacyjna jest w stanie przewyżczać „politykę rozpamiętywania” – refleksja z okazji 30-lecia Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”

Im krótszy tekst, tym bardziej chwytliwy powinien być jego tytuł.

Tym pierwszym zdaniem, które tylko z pozoru zakrawa na rodzaj maksymy, anonsuje się tutaj nie to, że pisać wypada tak, aby nas czytano (bo o tym wiedzą już bardziej świadomi uczniowie szkoły podstawowej), lecz anonsuje się to, że za tytułem niniejszej zwięzłej wypowiedzi – który to tytuł w zamyśle miał być chwytliwy – powinna podążać możliwie chwytliwa treść. „Chwytliwa”, tj. nienużąca, co jednak w tak ważnym jak CPS przypadku nie powinno oznaczać, że jubileusz skwituje się tutaj treścią nienużącą, ale i niewymagającą, bo na taką bezbarwną laudację Centrum zdecydowanie nie zasługuje.

Formułując tytuł autor miał nadzieję, że w tym kształcie odda on w skrócie to, co zdaniem piszącego jest w funkcjonowaniu CPS niezmiennie najważniejsze, tj. trwałość jego uogólnionej instytucjonalnej agendy, a za nią trwałość postaw reprezentujących Centrum osób, które w różnych rolach i w różnych okresach były zatrudnione i/lub były kojarzone z CPS. Ostatnie 30 lat obfitowało w trudne chwile, a przewyżczanie trudności było możliwe dzięki dobrze w Centrum zakorzenionej pamięci organizacyjnej, która czerpała i nadal czerpie swe siły z profesjonalizmu, doświadczenia zawodowego oraz życiowych postaw kadry CPS.

Historia Centrum jest zrośnięta nie tylko z historią polskiego dialogu społecznego w jego kolejnych odsłonach, ale także z dziejami naszego życia politycznego. A ono niezmiennie przecież sprzyja rozmaitemu rozpamiętywaniu, ponieważ warunkuje zarówno dialogowe moce i niemoce, jak i warunkuje szlaki formalno-instytucjonalnych zmian, które wprowadzano w rytm polskich, europejskich i światowych przeobrażeń. Bywały to zmiany polaryzujące postawy, kontrowersyjne i skutkujące istotnymi korektami w składach personalnych – zarówno wśród dialogujących, jak i w samym CPS. Zawsze jednak Centrum oraz samemu dialogowi społecznemu udawało się wydostawać z opresji obronną ręką, a działało się tak w znacznej mierze dzięki kadrom oraz kierownictwu CPS. Profesjonalizacja nie przystąpiła prospołecznej orientacji na dobro publiczne, która teoretycznie winna cechować wszystkich civil servants, a w praktyce cechuje w zasadzie nielicznych – tych najlepszych – i do tego właśnie grona najlepszych pracowników publicznych zaliczyć wypada kadre CPS.

Powiedzieć, że autor tego krótkiego tekstu ma wiele wspomnień związanych z CPS to nic nie powiedzieć – dzięki zrządzeniom losu i własnym zainteresowaniom współpracuje z Centrum niemal od samego początku jego funkcjonowania.

A w zainicjowaniu oraz rozwoju tej współpracy, oprócz etatowej kadry i kierownictwa CPS, mieli swój wymierny udział dwaj Profesorowie: śp. prof. Kazimierz Frieske oraz prof. Juliusz Gardawski, których badaniami dialogu autor interesował się już jako student zdobywający wykształcenie w trudnym okresie przełomu dziejów, tj. pod koniec lat 80. oraz na początku lat 90.

Początkowo pod okiem Profesorów, a stopniowo coraz bardziej samodzielnie brałem udział w organizowanych przez CPS spotkaniach, wydarzeniach oraz debatach, które trudno już dziś zliczyć. Pod skrzydłami Centrum miałem także przyjemność uczestniczenia w realizacji szeroko zakrojonych badań zinstytucjonalizowanego dialogu społecznego, a także w pracy na rzecz czasopisma „Dialog. Pismo Dialogu Społecznego”, które swego czasu było opiniotwórcze, a nawet znajdowało się na dobrej drodze do uzyskania wysokiej punktacji naukowej. Niestety rozwój Pisma przerwała kolejna zmiana uwarunkowań systemowo-politycznych. Niezasłużona likwidacja wzmiankowanego pisma stanowi tylko jeden z szeregu rozmaitych przykładowych porażek. Czy jednak warto je rozpamiętywać? – Z pewnością nie, ale też warto zachowywać je w organizacyjnej pamięci CPS. Zasoby tej pamięci przechowują przede wszystkim ludzie zatrudnieni w CPS oraz współpracujący z Centrum i nie raz organizacyjna pamięć pomagała w wyciągnięciu lepszych wniosków na przyszłość – nie tylko z zyskiem „dla sprawy”, czyli z zyskiem dla idei oraz praktyki dialogu, ale także z zyskiem dla ludzi tworzących unikalne środowisko dialogowych ekspertów oraz civil servants z prawdziwego zdarzenia.

Edyta Doboszyńska

Związek Rzemiosła Polskiego

Dialog – łączy ludzi. Dialog społeczny – łączy przedstawicieli pracodawców i pracowników, dając im szansę na wsłuchanie się w argumenty stron. Dla Związku Rzemiosła Polskiego dialog społeczny, w tym w szczególności w formie zinstytucjonalizowanej, to sposób na rozpoznanie poglądów i potrzeb najmniejszych podmiotów. To również narzędzie godzenia interesów i skuteczna metoda wypracowywania rozwiązań adekwatnych do faktycznych potrzeb gospodarki i rynku pracy. Dlatego tak bardzo zależy nam by być aktywnym uczestnikiem tego procesu.

Przestrzeń ku temu zapewnia nam już od 30 lat Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”. Pracownicy i współpracownicy Centrum dyskretnie towarzyszą nam, partnerom społecznym, w pracy, w dyskusji jak również w przenoszeniu idei dialogu i wiedzy o dialogu społecznym do szerokiej opinii publicznej poprzez organizację debat, szkoleń, konferencji oraz ciekawe i przystępne publikacje. Dziękujemy za Wasz trud, wytrwałość oraz zrozumienie naszych potrzeb.

Posiedzenie Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych, 29.06 2009 r.

Jestem przekonana, że Centrum będzie towarzyszyć nam i zapewniać przestrzeń do dialogu niezależnie od tego jak będzie zmieniać się rynek pracy, charakter pracy czy formy komunikacji oraz jakie towarzyszyć nam będą technologie. Pod tym względem Centrum Partnerstwa Społecznego jako instytucja bardzo przypomina organizacje samorządu gospodarczego rzemiosła. Społeczeństwa przechodziły kolejne rewolucje przemysłowe, a rzemiosło choć zmieniało się – to trwało przy ludziach zaspakajając ich kluczowe potrzeby. Tego też oczekujemy od Centrum – trwajcie przy nas przez kolejne dziesięciolecia a nawet stulecia, zmieniajcie się, jeśli będzie taka potrzeba, ale niezmiennie potwierdzajcie i budujcie przekonanie, że to dialog, komunikacja oparta na zasadach i partnerstwo są kluczem do sukcesu.

prof. Andrzej Zybała

Szkoła Główna Handlowa

Gdy pracowałem w CPS „Dialog”, funkcjonował on w klimacie oddziaływania ikony dialogu społecznego czyli Andrzeja Bączkowskiego. Zaangażowanie w dialog przyplacił zdrowiem i życiem. Był prawdziwym romantycznym bohaterem. Jednocześnie jego patronat nad placówką pozwalał, aby nieco fantazjować w planowaniu roli CPS w rozwijaniu dialogu społecznego. W CPS ciągle marzyliśmy o jego wielkiej roli. Nadzieje wzrosły gdy na zlecenie resortu pracy realizowaliśmy projekt pt. „Poprawa funkcjonowania systemu dialogu społecznego oraz wzmocnienie instytucji i uczestników dialogu społecznego”. (Program Operacyjny Kapitał Ludzki Działanie 5.5.1 na lata 2008–2009 finansowanego ze środków europejskich).

Wizyta komisarza UE, 30.01.2020 r.

To kluczowe zadanie projektowe polegało na opracowaniu koncepcji instytucjonalnego wsparcia eksperckiego dla uczestników dialogu społecznego w Polsce. Dyrektorem był wówczas Andrzej Górski. Pamiętam, że współpracowałem z Joanną Lizut, a także nieżyjącą już Ireną Dryll. Pani Irena szczególnie wiele wносиła w nasze prace. Chętnie dzieliła się swoimi doświadczeniami i wiedzą, która była olbrzymia. Wykonała część badań empirycznych.

W ramach projektu opublikowaliśmy raport pod moją redakcją pt. „W kierunku dialogu opartego na wiedzy” (2009). Przyciągnęliśmy świetnych autorów, którzy przedstawili mechanizmy dialogu w kilku krajach europejskich. Przedstawiliśmy generalną diagnozę ówczesnego stanu dialogu w Polsce. Podkreślaliśmy brak odpowiednio silnych mechanizmów wsparcia eksperckiego dla partnerów dialogu. Sprawiało to, że nie może być odpowiednio efektywny. Badania pokazały również, że sami przedstawiciele partnerów społecznych podkreślali, że brakuje im wsparcia eksperckiego. Projekt miał im pomóc w wytworzeniu placówki eksperckiej, domyślnie założono, że miałyby działać przy CPS. Jak wiadomo nie doszło do tego. Stracona została szansa na wzmocnienie dialogu. Życie toczy się jednak dalej. Wyzwania pozostają, a także szanse na realizowanie dawnych planów i marzeń.

Podczas pracy w CPS, dla mnie osobiście ważne było redagowanie kwartalnika „Dialog. Pismo Dialogu Społecznego”. Trwało to kilka lat. Bardzo żałuję, że doszło do zamknięcia pisma. Mogło dalej odgrywać rolę informacyjną i formacyjną w środowisku dialogu. Warto również przypomnieć, że w latach 2007-2008 realizowaliśmy projekt o dialogu na szczeblu lokalnym. Wydaliśmy kilka publikacji, przeprowadziliśmy wiele szkoleń i dyskusji. Wówczas CPS-em kierował Wojciech Misztal, a w projekt zaangażowana była Katarzyna Mikulska, Bogdan Kowalski, i inni.

Mateusz Szymański

NSZZ „Solidarność”

CPS „Dialog” – jak dom.

Gdy powstawała Rada Dialogu Społecznego konieczne stało się wskazanie organizacji sprawującej tzw. przewodnictwo. Ustalono że będzie to NSZZ „Solidarność”, która to wyznaczyła mnie na swojego Sekretarza, a więc osobę, która ma za zadanie koordynować pracę organizacji w Radzie. Zadania i chęć wykonania tej pracy możliwie jak najlepiej nie pozostawiały wyboru – należało podzielić swój czas na Gdańsk i Warszawę. Zwyczajowo „mieszkałem” właśnie w CPS „Dialog”, który stał się niejako moim drugim domem. W pierwszym roku prac RDS częściej, w kolejnych latach, nieco rzadziej, ale domem. To nie przesada. Atmosfera CPS-u dzięki osobom, które tam pracują, jest faktycznie „domowa”. Uśmiech, dobre słowo, szukanie rozwiązań, a nie problemów, smaczna kawa u Pani Dyktor – to wszystko czyni CPS „Dialog” miejscem, do którego zawsze chętnie się wraca, nawet jeśli w danym momencie toczą się tam trudne rozmowy. Dziś już okazji do tego, by pojawiać się w CPS „Dialog” mam zdecydowanie mniej, jednak chętnie wracam wspomnieniami do czasów, gdy pełniłem funkcję Sekretarza i „mieszkałem” w CPSie. Poznałem tam wiele wspaniałych osób, którym wiele zawdzięczam. Biorąc pod uwagę kto i co negocjował w „Dialogu”, wspomnienie dawnego Sekretarza Rady nie znaczy wiele, jednak to wielka duma móc dołożyć swoją małą cegiełkę do historii tego miejsca. Dla samego CPS „Dialog” i wszystkich jego pracowników gratulacje z okazji 30-lecia działalności!

Szymon Witkowski

Pracodawcy RP

Trudna historia dialogu społecznego

Przełomową datą w zakresie udziału czynnika społecznego w procesie legislacyjnym był 23 maja 1991 r. To właśnie wtedy przyjęto przepisy ustawy o organizacjach pracodawców oraz ustawy o związkach zawodowych. Oba akty normatywne dawały wskazanym podmiotom możliwość opiniowania aktów prawnych. Kolejnym kamieniem milowym w zakresie udziału organizacji społecznych w tworzeniu prawa i jednocześnie początkiem dialogu społecznego w ścisłym tego słowa znaczeniu było powołanie uchwałą rządu w 1994 r. Trójstronnej Komisji do spraw Społeczno-Gospodarczych, w której

Spotkanie partnerów społecznych z Dyrektorem wykonawczym Europejskiego Urzędu ds. Pracy, 27.09. 2022 r.

Posiedzenie Inauguracyjne Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych, 23.11.2001 r.

skład wchodził przedstawiciele władzy publicznej, związków zawodowych i organizacji pracodawców, w tym Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej. Funkcjonowanie tej instytucji było pełne wyzwań, ale z pewnością ogromną wartością dodaną był fakt, że po raz pierwszy w najnowszej historii naszego kraju mieliśmy możliwość konfrontacji naszych poglądów i poszukiwania rozwiązań dla wielu wyzwań okresu transformacji. Po latach dialog społeczny przeszedł gruntowną reformę i 24 lipca 2015 r. przyjęto ustawę o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego, która wprowadziła znaną nam obecnie formułę.

Dziś tak jak w przeszłości dialog społeczny nie jest łatwy. Jednak to dzięki niemu mamy możliwość zabrania głosu w sprawach najważniejszych dla życia gospodarczego i społecznego kraju oraz przedstawić nasze stanowisko bezpośrednio przedstawicielom władz publicznych. Przy wspólnym stole Rada Dialogu Społecznego rozmawia o budżecie państwa, wynagrodzeniach pracowniczych, jak i o bieżących projektach ustaw. Nawet, gdy nie uda nam się wypracować satysfakcjonującego wszystkich kompromisu, to mamy pewność, że nasze opinie zostaną wysłuchane przez przedstawicieli rządu.

Historia dialogu społecznego w Polsce nierozdzielnie związana jest z działalnością Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”, które zostało powołane przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej 30 grudnia 1994 r. To już 30 lat odkąd CPS gości nas w swoim budynku i realizuje zadania kluczowe dla funkcjonowania dialogu społecznego. Dba ono nie tylko o kwestie administracyjne i organizowanie spotkań i obsługę Rady Dialogu Społecznego. Prowadzi też między innymi szkolenia, zapewnia doradztwo i wsparcie eksperckie, prowadzi działalność publicystyczną, czy nawiązuje współpracę z podobnymi instytucjami w innych krajach. Centrum Partnerstwa Społecznego od lat jest świadkiem zarówno tych trudnych chwil w dialogu społecznym, jak i jego największych sukcesów. W imieniu Pracodawców RP chciałbym życzyć CPS „Dialog” kolejnych dekad budowania historii i dalszego rozwoju dialogu społecznego w naszym kraju.

Jarosław Lange

NSZZ „Solidarność”

Jeśli poszukujemy miejsca, w którym najmocniej bije serce dialogu społecznego w Polsce w jego różnych formach: autonomicznego, trójstronnego i branżowego, to bez wątpienia tym miejscem jest Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” im. Andrzeja Bączkowskiego, które ma swoją lokalizację w Warszawie przy ul. Limanowskiego 23. Dialog pomiędzy partnerami społecznymi (jak to dziś mówimy) pomiędzy stroną rządową, stroną pracodawców oraz stroną, którą tworzą reprezentatywne centrale związków zawodowych toczy się nieprzerwanie w tym miejscu już od 30 lat. Oczywiście, na przestrzeni tak wielu lat zmieniały się rządy, parlamenty, prezydenci natomiast, nie zmieniała

się i ciągle jest żywa potrzeba rozwiązywania problemów gospodarczych, pracowniczych, społecznych, itd. właśnie w duchu dialogu. Mimo, że były różne koleje tego procesu, owych wzajemnych relacji, to trzeba z perspektywy czasu powiedzieć, że zawsze chodziło o bardzo ważną sprawę: by w Polsce szukać kompromisu pomiędzy partnerami oraz by wzmacniać jakość tego dialogu. To przeogromne bogactwo spotkań, rozmów, szukania porozumień, zachowań uczestników dialogu tworzy w istocie historię tego budynku – jak mawiamy: „Centrum na Limanowskiego”. Można by sporo napisać o sprawach oraz zadaniach, które są realizowane przez CPS „Dialog” im. A. Bączkowskiego, między innymi, organizacja spotkań, konferencji, szkoleń, publikacji i wielu innych. Przez 30 lat było ich niezmiernie dużo. Pragnę jednak zwrócić uwagę na coś, co jest formalnie mniej zauważalne, co być może wymyka się oficjalnym ocenom funkcjonowania Centrum – mam tu na myśli relacje międzyludzkie. Historia CPS to również historia tego, co nieformalne: kularowych rozmów, wymiany myśli, poglądów, emocji, być może nawet przyjaźni osób, które konstytuują dialog, które reprezentują przecież różne środowiska. Jest rzeczą naturalną, że jakość dialogu w pewnym stopniu zależy również od tych relacji... Atmosfera, która temu towarzyszy przy różnych spotkaniach przypisana jest, niejako z automatu, do tego właśnie miejsca – do Centrum. Wydaje się, że ten – w pewnym sensie – personalistyczny sposób widzenia CPS „Dialog” jest niemożliwą do opisaną, ale niezwykle ważną i (kto wie) może najpiękniejszą częścią historii tego miejsca.

Posiedzenie plenarne Rady Dialogu Społecznego, 13.08.2020 r.

Maciej Plutecki

Dyrektor Biura
Regionalnego Związku Pracodawców Prywatnych Ziemi Łódzkiej
Lewiatan

Z Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” mam bardzo wiele doskonałych wspomnień, dlatego z chęcią piszę parę zdań o swoich doświadczeniach i przemyśleniach. Przygodę z Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” rozpocząłem w 2008 roku, to właśnie w tym miejscu pierwszy raz zetknąłem się z Funduszami UE, podczas tygodniowego szkolenia zgłębialiśmy tajniki realizacji projektów UE. Owocem tego spotkania był pierwszy zakończony sukcesem Projekt UE w ramach POKL. Do Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” w następnych latach wracałem z przyjemnością wielokrotnie. Organizowaliśmy w Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” jako Konfederacja Lewiatan Rady Regionów, szkolenia i konferencje.

Życzę Centrum w imieniu własnym oraz Regionalnego Związku Pracodawców Prywatnych Ziemi Łódzkiej Lewiatan pomyslności oraz rozwoju, wierzę że Państwa misja i działalność jest najlepszą drogą do promocji dialogu i społeczeństwa obywatelskiego w Polsce.

Marek Pliszkiewicz

Akademia Humanitas w Sosnowcu

Przyczyny powstania Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”

Motto: „Dialog to jest język macierzysty ludzkości, bo wroga zamienia w przeciwnika, a przeciwnika w przyjaciela”

Ks. Arcybiskup Alfons Nosol

W 1989 roku zostały podjęte ważne decyzje dotyczące przyszłego ustroju RP. Po odrzuceniu totalitarnego ustroju na wzór systemu sowieckiego, postanowiono wprowadzić demokratyczny system polityczny i gospodarkę rynkową na wzór krajów członków Europejskich Wspólnot, by następnie stać się członkiem tych Wspólnot. 16 grudnia 1991 r. został podpisany Układ Europejski¹ ustanawiający Stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską a Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi. Celem tego Układu było stworzenie ram politycznych i prawnych oraz warunków dla stopniowej integracji Polski ze Wspólnotą.

Warunkiem wstępnym integracji Polski ze Wspólnotami Europejskimi było zbliżanie istniejącego i przyszłego ustawodawstwa Polski do ustawodawstwa istniejącego we Wspólnotach (art. 68 Układu).

W celu realizacji tych zadań Wspólnota udzieliła Polsce pomocy finansowej i technicznej. Ta ostatnia obejmowała m.in. wymianę ekspertów, dostarczanie informacji, organizację seminariów, szkolenia i pomoc w tłumaczeniu ustawodawstwa Wspólnoty. Pomoc finansową zapewniały środki z Programu PHARE.

Zbliżanie rozwiązań prawnych dotyczyło również indywidualnego i zbiorowego prawa pracy oraz praktyki jego stosowania. Oznaczało konieczność poznania i wprowadzania rozwiązań obowiązujących w demokratycznych państwach, członkach Wspólnot Europejskich. Zbiorowe prawo pracy i jego może najważniejszą część, dialog społeczny, trzeba było budować od podstaw, bo ta dziedzina prawa praktycznie nie istniała w poprzednim ustroju Polski.

Istotne znaczenie dla rozwoju dialogu społecznego w Polsce miał Europejski Projekt „Dialog Społeczny”, realizowany w Polsce w latach 1992–1993, w ramach Programu PHARE-90 finansowanego ze środków Komisji Wspólnot Europejskich². Został on wypracowany w wyniku współdziałania Ministerstwa Pracy i Polityki Socjalnej RP z Biurem Międzynarodowej

Posiedzenie Zespołu problemowego ds. ubezpieczeń społecznych RDS, 20.09.2020 r.

¹ Podpisany 16.12.1991 r. (Dz.U. nr 17 poz. 69) załącznik. Unia Europejska powstała na podstawie Traktatu z Maastricht dopiero 7.02.1993 r.

² Patrz Elżbieta Sobótko *Dialog Społeczny, założenia, realizacja, perspektywy*, [w:] *Trójstronność i zbiorowe stosunki pracy w krajach Europy Środkowej i Wschodniej (stan obecny i perspektywy)*, Biblioteka Dialogu Społecznego, Ministerstwo Pracy i Polityki Socjalnej, Warszawa 1994.

Konferencja z okazji 10-lecia CPS „Dialog” pt. „Media w dialogu społecznym”, 28–29.04.2005 r.

Organizacji Pracy i Komisją Wspólnot Europejskich w porozumieniu ze związkami zawodowymi i pracodawcami. Międzynarodowe Biuro Pracy było również współrealizatorem tego Projektu. Koordynatorem Projektu była Elżbieta Sobótka, wówczas doradca Ministra a później Podsekretarz Stanu do spraw Dialogu Społecznego.

Projekt obejmował dwa bloki tematyczne: trójstronność i zbiorowe stosunki pracy oraz system rozwiązywania sporów zbiorowych pracy (instytucje i procedury). Obydwa, o czym świadczą podtytuły, dotyczyły doświadczeń zagranicznych i wniosków dla Polski. Ważnym punktem tego Programu były wyjazdy szkoleniowe do następujących krajów Wspólnot: Belgii, Irlandii, Republiki Federalnej Niemiec, Wielkiej Brytanii i Włoch. Polscy partnerzy społeczni otrzymali przed wyjazdem broszury omawiające zbiorowe stosunki pracy w tych krajach co bardzo ułatwiło szkolenia.

Dobrze się stało, że w realizacji tego Projektu uczestniczyli wybitni eksperci Międzynarodowego Biura Pracy Johannes Schregle, Alfred Pankert i Giuseppe Casale. Posiadali oni wiedzę i doświadczenie ze współpracy z wieloma krajami świata, ze wszystkich kontynentów. Podkreślam ten fakt, bo komisja Europejska często przysyłała osoby, które znały tylko rozwiązania swoich krajów członków Wspólnot Europejskich. Nie umieli oni zastosować tej wiedzy w krajach kandydujących, w sposób pożyteczny dla tych krajów, ich organizacji związków zawodowych i pracodawców.

Zdaniem J. Schregle zagraniczni eksperci powinni pomóc, nie tylko przekazując wiedzę o rozwiązaniach obowiązujących w krajach Wspólnot Europejskich. Przede wszystkim powinni oni pobudzić do myślenia jak tę wiedzę spożytkować w budowaniu nowych rozwiązań dostosowanych do warunków istniejących w poszczególnych krajach kandydujących. Według J. Schregle „(...) ekspert, który przyjeżdża do danego kraju winien – oprócz kwalifikacji merytorycznych i doświadczenia – mieć dwie cechy, które uważam za najważniejsze. Po pierwsze powinien być skromny, a po drugie mieć znajomość i głęboki szacunek dla szczególnej natury danego kraju i ludzi, którym chciałby służyć”³.

A. Pankert zwracał uwagę na warunki, które muszą być spełnione, aby dobrze funkcjonował dialog społeczny. Jego zdaniem stosunki trójstronne wymagają demokracji i gospodarki rynkowej, w której „jest coś do rokowania”, samodzielność stron dialogu społecznego i ich niezależność oraz szczerza wola dojścia do porozumienia⁴.

³ J. Schregle Szacunek dla kraju i ludzi [w:] *Trójstronność i zbiorowe stosunki pracy w krajach Europy Środkowej i Wschodniej (stan obecny i perspektywy)* Biblioteka Dialogu Społecznego, Ministerstwo Pracy i Polityki Socjalnej, Warszawa 1994, s. 107.

⁴ *Trójstronność i zbiorowe stosunki pracy*...op. cit. s. 87–90.

Posiedzenie plenarne Rady Dialogu Społecznego, 8.12.2016 r.

G. Casale podkreślał duże znaczenie autonomii stron, partnerzy negocjacji muszą być suwerenni w podejmowanych decyzjach⁵.

Dobór ekspertów przyjeżdżających do krajów kandydackich miał ogromne znaczenie. Nie zawsze był dokonywany należyście. Odwołam się do własnego doświadczenia. W tym czasie byłem zatrudniony na pełnym etacie na Uniwersytecie Paryż X – Nanterre. Pewnego dnia na zebraniu pracowników naukowych Instytutu Pracy Dyrektor poinformował, że Ministerstwo Pracy poszukuje ekspertów w celu wysłania ich do Polski. Na pytanie jednego z uczestników co taki ekspert ma wiedzieć, padła odpowiedź: „nic”, to co wiesz wystarczy. Gorąco zaprotestowałem i doprowadziłem do głębszej dyskusji na ten temat. Miałem już swoje doświadczenia. Wielokrotnie A. Bączkowski prosił polskich naukowców, żeby spotykali się z nowoprzybyłymi ekspertami z Unii Europejskiej i przedstawiali im nasze problemy. Niestety, kiedy dany ekspert wiedział już sporo o Polsce, następnym razem przyjeżdżał do nas ktoś nowy. Znowu trzeba było z nim rozmawiać a właściwie go szkolić. Robiliśmy to bezpłatnie a szkoleni przez nas eksperci otrzymywali wysokie wynagrodzenie⁶. Słyszałem wypowiedzi szefów zachodnich instytucji chwalcących się, że już wszyscy ich pracownicy byli ekspertami w krajach kandydackich.

Zagadnienia te były przedmiotem dyskusji w czasie Konferencji Międzynarodowej w Paryżu 23–24.05.1997 r. na temat roli organizacji europejskich i międzynarodowych. Byłem przewodniczącym panelu „Reforma stosunków pracy”. Wygłosiłem po francusku referat na temat „Rola ekspertów organizacji europejskich i międzynarodowych w krajach Europy Środkowej i Wschodniej”, który został opublikowany w Aktach Konferencji⁷.

Andrzej Bączkowski podkreślał, że na początku lat dziewięćdziesiątych tworzyliśmy infrastrukturę prawną i instytucjonalną w całym obszarze zbiorowych stosunków pracy, w których teoria i praktyka mocno się ze sobą spletały⁸. W czasie realizacji Projektu „Dialog Społeczny” trwały prace nad „Paktem o przedsiębiorstwie państwowym w trakcie przekształcania” oraz inne liczne negocjacje. Duża ilość międzynarodowych i krajowych spotkań, konferencji i szkoleń o zasięgu międzynarodowym i krajowym wymagała dużego wysiłku organizacyjnego i finansowego. Centrum

⁵ Trójstronność i zbiorowe stosunki pracy...op. cit. s. 99–101.

⁶ W pierwszych pięciu latach budżet Programu PHARE wyniósł ok. 4,3 mld ECU i został spożytkowany głównie na pomoc techniczną zachodnich doradców co stanowiło przedmiot częstej krytyki.

⁷ Le rôle des experts des organisations internationales et européennes dans la réforme de droit du travail dans les pays de l'Europe Centrale et Orientale, [in:] Actes du Séminaire „La régulation sociale : le rôle des organisations européennes et internationales” M.Berthod-Wurmster, A.Gauron, Y.Moreau (direction); Ed. IEP de Paris en collaboration avec la Commission européenne et MIRE, Paris 1997, p. 249–256.

⁸ A. Bączkowski *W poszukiwaniu optymalnych rozwiązań* [w:] Trójstronność i zbiorowe stosunki pracy...op. cit. s. 35.

Partnerstwa Społecznego „Dialog” zostało powołane przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej Andrzeja Bączkowskiego 30 grudnia 1994 roku. Miało to bardzo duże znaczenie oraz ułatwienie prac nad dialogiem społecznym w tamtym czasie.

CPS „Dialog” z powodzeniem spełnia ważną rolę jako miejsce spotkań, negocjacji i dialogu nie tylko między partnerami społecznymi. Mam nadzieję, że jest to miejsce, w którym realizowana jest zasada, wypowiedziana przez Księdza Arcybiskupa Alfonsa Nosola, którą zacytowałem na wstępie.

WRDS województwa lubuskiego

Biuro Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w województwie lubuskim od wielu lat współpracuje z Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”, korzystając z jego bogatej oferty szkoleniowej oraz możliwości wspierania dialogu społecznego. W trakcie tej współpracy zarówno pracownicy Biura WRDS w województwie lubuskim, jak i Członkowie Rady mieli okazję uczestniczyć w szkoleniach i spotkaniach o różnorodnej tematyce, które w znaczący sposób wpłynęły na ich rozwój zawodowy i poszerzenie kompetencji. Centrum „Dialog” jest nie tylko miejscem spotkań i wymiany doświadczeń, ale także przestrzenią, w której można liczyć na profesjonalne wsparcie merytoryczne i organizacyjne. Nasze doświadczenia związane z Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” są pozytywne, a współpraca z jego zespołem stanowi istotny element działań Biura WRDS w województwie lubuskim na rzecz efektywnego dialogu społecznego w regionie.

WRDS województwa kujawsko-pomorskiego

Zgodnie z ustawą z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2018 r. poz. 2232 z późn. zm.) oraz Decyzją nr 171/2015 Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 16 grudnia 2015 r. w sprawie powołania Kujawsko-Pomorskiej Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego, zmienioną Decyzją nr 3/2023 z dnia 15 listopada 2023 r. została powołana w naszym regionie Kujawsko-Pomorska

Posiedzenie plenarne Rady Dialogu Społecznego, 22.04.2024 r.

Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego. Rada liczy 30 osób, a w jej składzie, jak w każdym województwie, znajdują się przedstawiciele strony pracowników, strony pracodawców, strony rządowej oraz strony samorządowej. W tym czasie rolę Przewodniczących K-P WRD pełnili: Leszek Walczak – przedstawiciel strony pracowników; Andrzej Arndt – przedstawiciel strony pracowników; Sebastian Gawronek – obecnie – przedstawiciel strony pracowników; Roman Rogalski – przedstawiciel strony pracodawców; Krzysztof Matela – przedstawiciel strony pracodawców; Mikołaj Bogdanowicz – dwukrotnie – przedstawiciel strony rządowej; Piotr Całbecki – dwukrotnie – przedstawiciel strony samorządowej.

Dodam, że członkowie Kujawsko-Pomorskiej Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego rozwiązują wiele problemów i są bardzo aktywni.

Posiedzenie plenarne RDS, 08.06.2016 r. Prezydent RP Andrzej Duda nadał jednej z sal w Centrum imię Tadeusza Chwałki

Do 2022 roku pracownicy prowadzący biura WRDS-ów w całej Polsce, spotykali się każdego roku podczas różnego rodzaju szkoleń, prowadzonych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Spotkania odbywały się zawsze z serdecznym przyjęciem i profesjonalną obsługą. Takie spotkania tworzą możliwość wymiany doświadczeń i wiedzy z najlepszymi ekspertami w dziedzinie nauk społecznych, ekonomicznych i prawnych, którzy wspierają nas w codziennej pracy.

Ponadto niektórzy członkowie naszej Rady byli członkami Rady Dialogu Społecznego, która jest filarem dialogu społecznego w Polsce i brała udział w jej posiedzeniach, korzystając z infrastruktury Centrum.

Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”, które na co dzień pełni funkcję ośrodka badawczo-doradczego wspierającego idee dialogu społecznego, jest bardzo ważnym miejscem spotkań wszystkich stron dialogu.

Bardzo często w Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” w Warszawie odbywają się konferencje, seminaria i warsztaty, prowadzone na wysokim poziomie, w których biorą również udział członkowie K-P WRDS.

Dziękujemy za dotychczasowe spotkania z nadzieją, że będą kontynuowane, liczymy na dalszą owocną współpracę.

Wspomnienia tych, którzy odeszli...

Z wielkim smutkiem wspominamy wszystkich, którzy byli z nami przez lata, których podziwialiśmy, którzy dzielili się z nami swoją wiedzą i doświadczeniem, tworząc z nami historię dialogu społecznego. Już nie ma ich wśród nas, ale przypomnijmy sobie wypowiedzi niektórych z nich...

prof. Kazimierz W. Frieske

(wspomnienie z 2019 roku)

Cokolwiek powie się o warszawskim Centrum Partnerstwa Społecznego, niewiele chyba można mieć wątpliwości w kwestii tezy mówiącej, że jest to miejsce z charakterystyczną dla siebie dynamiką. W jakimś stopniu jest ona wyznaczona kolejnymi, instytucjonalnymi metamorfozami Trójstronnej Komisji, ale nie jest wykluczone, że to, co się za nimi kryje najlepiej opisują dwie podstawowe idee, tj. idea negocjacji i idea dialogu. Więc, toczą się w Centrum mniej czy bardziej złożone negocjacje, pomiędzy partnerami stosunków pracy, zawierane są rozmaite sojusze, najczęściej zresztą wielce płynne, szuka się w nich różnych kompromisów – bo taka przecież jest natura negocjacji – i zwykle udaje się utrzymać oczywiste różnice w rozsądnych – chciałoby się powiedzieć – cywilizowanych granicach. Sztuka negocjacji to poszukiwanie rozwiązań, które niosą ze sobą rezultaty może nie najlepsze z tego czy innego punktu widzenia, ale możliwe do przyjęcia. Tak właśnie można byłoby zrozumieć, zgłoszoną niegdyś przez C. Croucha, ideę „uogólnionej wymiany politycznej”. Jedną z jej zalet jest to m.in., że demonstruje ona to, jak bardzo – dzięki instytucjom takim, jak Centrum – nasz system polityczny jest odległy od autorytaryzmu.

Ale, nie jest wykluczone, że – m.in. na podstawie wieloletnich, aczkolwiek niesystematycznych obserwacji dyskusji prowadzonych w Trójstronnej Komisji – można chyba utrzymać, że to, co się w toku tych dyskusji dzieje, coraz bardziej staje się dialogiem właśnie. Ten różni się od negocjacji tym, że – w zgodzie z ideami demokracji deliberatywnej czy „dyskursywnej” – koncentruje się nie tyle na poszukiwaniu jakiegoś kompromisu, ile na rozmowie, w której strony prezentują racjonalne argumenty i usiłują się nawzajem przekonywać do swoich racji. Czasem się to udaje i – jeśli się tak dzieje – to jest to chyba konsekwencja pokoleniowej zmiany: rozmawiają ze sobą ludzie, którym w stosunkowo niewielkim stopniu ciąży historia – skądinąd warta pamiętania – ale historia organizowana przez konflikty z lat 80. ubiegłego wieku i towarzyszące jej frazeologiczne manipulacje. Wystarczy przypomnieć sobie, na przykład to, że robotnicze roszczenia, wyrażone w słynnych 21 postulatach strajkujących robotników, proklamowane niegdyś jako robotnicze „prawa minimalne” po dziesięciu latach zaczęły być traktowane jako reszta „sowieckiej mentalności”. Jeśli rzeczywiście się tak dzieje, to jest to jakościowa zmiana warta docenienia i wystarczający powód, dla którego nazwa Centrum na Limanowskiego nabiera zgoła nowego sensu.

prof. Bożena Balcerzak-Paradowska

(wspomnienie z 2019 roku)

Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” działa na rzecz promocji dialogu społecznego jako podstawowego sposobu budowania relacji społecznych. Jest miejscem wymiany myśli, przedstawiania różnych punktów widzenia partnerów społecznych, wzbogacanych wiedzą ekspertów i przedstawicieli nauki, miejscem wypracowywania kompromisów i dochodzenia do wspólnych stanowisk.

Różne formy działania w zakresie poszerzania i upowszechniania wiedzy z zakresu problemów pracy i polityki społecznej podejmowane przez CPS „Dialog” w znaczący sposób przyczyniają się do rozwoju

nauki i praktyki w tych dziedzinach, do wdrażania dorobku naukowego do praktyki. Działalność Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” im. A. Bączkowskiego wypełnia zatem kryteria przyznawania Medalu im. Wacława Szuberta (o których mowa w par. 1 Decyzji nr 33/15 Prezesa Polskiej Akademii Nauk z dnia 1 września 2015 r.).

Z całym przekonaniem poparłam wniosek o nadanie Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” im. Andrzeja Bączkowskiego Medalu im. Wacława Szuberta.

Irena Dryll, dziennikarka

(wspomnienie z 2019 roku)

CPS „Dialog” – miejsce magiczne

Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” w Warszawie przy ul. Limanowskiego to miejsce magiczne. Tuż po wejściu na spotkanie czy konferencję czujemy się ważni i oczekiwani – wita nas pani dyrektor Iwona Zakrzewska i jej uśmiechnięte współpracownicy. A po zakończeniu obrad, niezależnie od ich skutków, czujemy się – jak mówił patron tego miejsca – bliżsi sobie.

Andrzej Bączkowski, bo o nim tu mowa, współtwórca CPS „Dialog”, działacz „Solidarności”, a po 1989 r. wiceminister pracy w sześciu gabinetach i minister pracy w 1996 r., w wywiadzie dla „Życia Gospodarczego” z tegoż roku (który przeprowadziłam), mówił: „Jeśli nawet do uzgodnień nie dochodzi, to najczęściej w toku dyskusji dochodzi do zbliżenia stanowisk”.

I jest to już na tyle istotna wartość, że opłaca się usiąść przy stole i porozmawiać, i pokłócić się, i coś wyjaśnić. Rozchodzimy się bliżsi sobie. W kilkunastu zespołach i podzespołach programowych Rady Dialogu Społecznego, i tyluż zespołach branżowych toczą się niemal dzień w dzień debaty robocze na najróżniejsze tematy, od płacy minimalnej, edukacji, hutnictwa czy mundurówki, poprzez transplantację i składki na ZUS, aż do programu „Wisła” i rakiet Patriot oraz importu węgla. Ścierają się opinie i postulaty tak różne, jak różne są zgłaszające je strony: związkowa, pracodawców czy rządu. Słychać głosy „warszawki” i głębokiej prowincji, bo, krótko mówiąc, tu w CPS słychać Polskę. Przyjeżdżają ludzie z najodleglejszych terenów i mówią, co myślą – ministrowi x czy y, dyrektorom i tym „warszawskim urzędasom”. „Góra” słucha „dołu”, i odwrotnie. Ten głos „szarego człowieka z prowincji”, jak ironizują związkowcy, staje się częścią stałego mechanizmu dialogu i szansą na zwiększenie przyzwolenia dla trudnych rozwiązań i reform. Zderzenia poglądów i postaw, emocji i zimnej kalkulacji, wiedzy i ignorancji, sympatii i niechęci to pasjonujący obraz pt. „A to Polska właśnie...”. W tym tyglu rodzą się często najlepsze rozwiązania trudnych spraw i poprawki do paragrafów dziesiątek projektów konsultowanych ustaw. Nierzadko cała para idzie w gwizdek, bo ustawodawca nie bierze ich pod uwagę, a trójstronny dialog społeczny nie zyskał jeszcze w Polsce – w przeciwieństwie do rozwiniętych krajów Europy Zachodniej – należytej rangi. Jego znaczenie jednak rośnie właśnie dzięki istnieniu CPS i atmosferze tego miejsca towarzyszącej zarówno codziennej pracy, jak i rozmowom ostatecznej szansy, dotyczącym np. konfliktów w LOT-cie, strajku lekarzy rezydentów czy ostatnio strajku nauczycieli.

Lansowana w Centrum Partnerstwa Społecznego dewiza trójstronnego dialogu: ustąpić, aby zyskać, współpraca i kompromis, a nie konfrontacja coraz częściej zyskuje uznanie u skonfliktowanych stron, buduje relacje między rządem a stroną społeczną, wyznacza standardy nowoczesnego i partnerskiego dialogu. Brzmi to górnolotnie, ale taka jest obserwowana przeze mnie od lat rola CPS, która przebija się do świadomości partnerów społecznych, a także strony rządowej. Atmosferę rozluźnia kawa i herbata, ciasteczka, w okresie Bożego Narodzenia – choinka czy jajeczko w czasie Świąt Wielkanocnych. Jak powtarzał zmarły niestety 23 lata temu patron tej instytucji, którego wielki portret wisi w głównej sali debat: „Trzeba rozmawiać, zanim spór przerodzi się w strajk, głodówkę czy zadymę przed Urzędem Rady Ministrów. Jak się szanuje mechanizmy demokracji, trzeba rozmawiać nawet z przeciwnikiem politycznym, nawet z nie lubianym rządem. Konflikty i protesty nie służą krajowi”. Takie rozmowy toczą się tu, w CPS każdego dnia.

dialog

CENTRUM PARTNERSTWA SPOŁECZNEGO
IM. ANDRZEJA BĄCZKOWSKIEGO